

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

És la humiliació, estúpids!

1 Encara era calent el cadàver dels pronòstics electorals favorables a Hillary Clinton que els mateixos que n'havien fet d'altaveu ja explicaven de què s'havien mort. Correm molt a tapar els propis errors! Aquestes eleccions demanaran molt d'estudi sense presses ni prejudicis, amb noves dades i revisant les anteriors. Per això tot allò que ara en digui no deixa de ser un punt de vista provisional, pendent de revisió.

2 Tot i no ser un entusiasta de les enquestes, estic cuit amb això de dir que "fallen". Els experts saben què és el vot amagat –conseqüència de la famosa "espiral del silenci"–, especialment quan hi ha una pressió asfixiant per crear una opinió pública al marge dels sentiments de la gent. I saben que hi ha molt vot que es decideix a darrera hora, i sabem que va afavorir Trump.

3 En canvi, qui sí que veia a venir els resultats eren les xarxes socials. Josep Maria Ganyet ho explicava molt bé en un article recent. Encara ens fiem massa de les respostes conscients i massa poc de les decisions preses sense consciència clara, però que ens defineixen molt millor que allò que diem –i que pensem– que pensem. Per cert, als analistes que ho pronosticaven ningú els va fer cas: no encaixaven amb els nostres desigs.

4 És obvi que Hillary no va estar atenta a la frase de Bill: "És l'economia, estúpids!" Algunes primeres anàlisis mostren que Trump ha guanyat allà on l'atur es redueix més lentament i on els llocs de treball existents estan més amenaçats per la robotització i la deslocalització. Agrada més especular amb els aspectes ideològics –la xenofòbia, el masclisme, el racisme...– Però com ha explicat Carles Boix a l'ARA, en molt bona part ha estat l'economia, estúpids!

5 Tinc amics nord-americans que pensen que Bernie Sanders podia haver fet millors resultats que Clinton. Per què? Perquè el vot ha tingut un factor antiestablishment molt important. Si fos així, anem amb compte a qualificar segons com la

VASILY MAXIMOV / AFP

No es pot dir que Sanders hauria guanyat i alhora estigmatitzar tota una societat tan profundament democràtica

societat nord-americana. No es pot dir que Sanders hauria guanyat i alhora estigmatitzar tota una societat tan profundament democràtica com –és cert– decebuda.

6 Les eleccions es guanyen pels mèrits de qui les perd. Nosaltres en sabem molt, d'això. I aquest podria ser el cas. Aquí a Stanford, en un entorn profundament progressista, no he arribat a conèixer ningú, però ningú ningú, que m'hagi parlat bé de Hillary Clinton.

7 Algunes enquestes diuen que només un terç dels votants de Trump pensaven que podia ser un bon president. I llavors, per què el van votar? Bona pregunta. Jo també me la vaig fer a Catalunya a les darreres eleccions amb algunes decisions de vot preses en contra dels interessos objectius de l'elector. I no sóc més precís per no rebre cap trompada.

8 En un país on el ciutadà sap exactament quins impostos paga, a quina administració i què se'n fa, espanta molt el pes del deute públic sobre les futures generacions. Aquest és el gran retret que es fa a Obama. I, per extensió, al programa de Clinton. Potser Trump no se'n sortirà, i ho pagarà car. Però algunes enquestes diuen que molta gent ha preferit assumir el risc de solucions ràpides abans que no pas insistir en les mateixes solucions lentes... i amb resultats escassos.

9 Tot i el risc de ser malinterpretat, crec que molts nord-americans han pensat: "Trump no ens agrada, però és com nosaltres, mentre que Clinton ens vol agradar, però és una d'ells, de qui mai et pots fiar".

10 I atenció a les anàlisis racistes en contra dels blancs empobrits en un país que s'ha fet gran amb la immigració. Primer, perquè fins i tot els blancs saben que són antics immigrants. Segon, perquè els més reactius als nous immigrants solen ser els penúltims immigrants. I tercer, perquè la humiliació és un factor que sol explicar grans canvis. Sí: també ha estat la humiliació, estúpids!